

ראש השנה ל. (משנה) עד לא: (משנה)

ביאורים

'הז"ו ל"ך': זהו סימן לחלוקת פרשת האזינו עבור השיר שהיו אומרים במנחה בשבתות, וכן עבור חלוקת הקריאה בבית-הכנסת. ישנם שיטות ראשונים רבות לפענוח סימן זה. מו"ר הרב ליכטנשטיין מקפיד, שכאשר קוראים בשני ובחמישי ובשבת במנחה שלפני שבת האזינו, שיקראו 3 העולים לפי חלוקה זו, ולכן העולה השני יתחיל את קריאתו במילים "זכור ימות עולם" ולא כמודפס בסידורים רבים ב"הצור תמים".

משנה

באלו ימים יש ליטול לולב?

בזמן המקדש:
במקדש: כל סוכות.
במדינה: רק ביו"ט ראשון.

לאחר חורבן המקדש – תיקן ריב"ז:
במדינה: כל סוכות – זכר למקדש.

תקנה נוספת של ריב"ז (לאחר החורבן):
במשך כל יום ט"ז ניסן אסור לאכול מהחדש.

"ציון היא דורש אין לה" – מכאן שיש לדרוש את ציון ולעשות דברים זכר לחורבן.

סיבת התקנה לאסור את יום 16 בניסן

סתמא דגמרא

שיטת ריב"ז: לאחר החורבן 16 בניסן מותר מהתורה ("צ"צ אצט ה"וט הנה" – עד ולא עד בכלל)

תקנת ריב"ז: יש לאסור את יום 16 בניסן מחשש שמא יבנה ביהמ"ק וימשיכו להתיר כבר מתחילת היום (ולא רק מזמן הקרבת העומר כנדרש).

אמנם כשביהמ"ק היה קיים הספיקו כל שנה להקריב את העומר עד חצות – אבל ריב"ז חשש שביהמ"ק ייבנה מעט קודם ט"ז ניסן ולכן לא יספיקו להקריב עד חצות.

רב נחמן בר יצחק

דעת ריב"ז: לאחר החורבן 16 בניסן אסור מהתורה ("צ"צ אצט ה"וט הנה" – עד ועד בכלל).

תקנת ריב"ז: ריב"ז דרש ופירסם את דין תורה.

משנה

זמן קבלת עדי החודש:

בראשונה:
 כל היום.

לאחר שפעם העדים התעכבו ולא ידעו מה לשיר:
 רק עד המנחה.
 [אם באו לאחר המנחה - גומרים את היום בקדושה ומקדשים את החודש למחרת]

לאחר חורבן בית המקדש (תקנת ריב"ז):
 כל היום.

מה היה הקילקול?

חכמי בבל: לא אמרו שיר כלל בתמיד של בין הערביים.
ר' זירא: אמרו שיר של יום חול בתמיד של בין הערביים.

בתמיד של שחר אין בעיה:

כיוון שלרוב העדים לא הגיעו לפני תמיד של שחר - לא תיקנו שיר מיוחד עבור ר"ה (והיו שרים את השיר הרגיל של יום חול).

אבל ביום חמישי יש בעיה אחרת - השיר של יום חמישי הוא השיר של ר"ה!
 לכן - אם העדים היו באים קודם תמיד של שחר אז היו אומרים "הסירותי מסבל שכמו" במקום "הרנינו", - כדי לא לחזור על המזמור פעמיים.

ברייא

מדוע נקבע השיר שאומרים עם קרבן תמיד?

- יום א: על שם שקנה והקנה ושליט בעולמו.
- יום ב: על שם שחילק מעשיו ומלך עליהם.
- יום ג: על שם שגילה ארץ בחכמתו והכין תבל לעדתו.
- יום ד: על שם שברא חמה ולבנה ועתיד ליפרע מעובדיהן.
- יום ה: על שם שברא עופות ודגים לשבח לשמו.
- יום ו: על שם שה' גמר מלאכתו ומלך עליהן.
- שבת: ר' עקיבא: על שם שעתיד העולם להיות חרב והכל ישבות.
- ר' נחמיה: על שם ששבת לאחר סיום הבריאה.

נימוקיו של ר' נחמיה:

- א. כל המזמורים הם על העבר ולכן גם מזמור השבת צריך להיות על העבר.
- ב. לשיטתו העולם ייחרב יומיים (אלפיים שנה) ולא יום אחד בלבד (אלף שנה).

העולם יהיה קיים - 6000 שנה.

ואחר כך יחרב - ר"ע: 1000 שנה ('ונשגב ה'...ביום ההוא').
ר"נ: 2000 שנה (יחינו מיומים').

השיר שאומרים בשבתות במוסף:

בסבב מחזורי של 6 שבתות אומרים כל שבת חלק אחד מתוך פרשת האזינו.

חלוקת הקריאה בתורה של 6 העולים הראשונים
שבפרשת האזינו - זהה לחלוקה זו.

השיר שאומרים בשבתות במנחה:

בסבב מחזורי של 3 שבתות אומרים את 2 חלקי שירת הים (עד 'מי כמכה' ומשם עד הסוף) ואת שירת הבאר.

10 מסעות שנסעה שכינה בבית ראשון להסתלק מעל ישראל כשחטאו (כפי שנלמד מפסוקים):

בתוך המקדש: כפרת-כרוב-מפתן-חצר-מזבח-גג.
מחוץ למקדש: חומה-עיר-הר-מדבר-מקומה.

6 חודשים נתעכבה השכינה לישראל במדבר
לפני ששבה למקומה, שמא יחזרו בתשובה.

10 גלויות שגלתה סנהדרין בבית שני (כפי שהתקבל במסורת):

ביהודה: לשכת הגזית-חנות (בהר הבית)-ירושלים-יבנה-אושא-יבנה-
בגליל: אושא-שפרעם-בית שערים-צפורי-טבריא.

ר' יוחנן: ומטבריה עתידים להיגאל.